

Karen gjorde forskellen



Al mønsterbryderforskning viser også, at det afgørende ikke er, om man er godt eller dårligt begavet. Det virkeligt afgørende er, om der er nogen, der ansporer en til at tage en uddannelse – og det gjorde du

Lisbeth Zornig Andersen om Karen Gjesing

Karen gjorde forskellen

Karen Gjesing

Født 1948. Uddannet socialpædagog med diverse overbygninger. Har over 30 års erfaring fra socialpædagogisk arbejde med de 'vilde' unge på behandlingshjem, familierarbejde blandt mødre og børn i et multikulturelt krisecenter og hjemmevejlederarbejde hos mennesker med sindslidelser. Arbejder i dag som afdelingsleder i socialpsykiatrien i Høje-Taastrup sideløbende med egen virksomhed som foredragsholder og coach. Har to børn og fem børnebørn.

Læs mere på:
www.gjesing-coaching.dk

Mødet med socialpædagogen Karen Gjesing fik afgørende betydning for den nuværende børnerådsformand, der har været udsat for massivt omsorgssvigt og blev anbragt som barn. Børnerådsformanden og socialpædagogen kigger tilbage på deres fælles historie

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Foto: Nils Lund Pedersen

Øjeblikket, hvor Lisbeth Zornig Andersen blev student, står lysende klart i erindringen.

Både for hende selv og for hendes tidligere kontaktpædagog Karen Gjesing.

– Jeg følte en enorm befrielse, for da var jeg allerede landet på en anden planet end min familie, siger Lisbeth Zornig Andersen.

Karen Gjesing nikker.

– Ja, det var stort, det var det. Også for mig. Jeg var stolt, da jeg satte den hvide hue på dit hoved.

Lisbeth Zornig Andersen er blevet kendt som mønsterbryder: Blandt andre Jyllands-Posten, Politiken, Berlingske Tidende og Kristeligt Dagblad har fortalt historien om det stærkt omsorgssvigtede børnehjemsbarn, der blev cand.polit., it-programmør og direktør. Og i dag er formand for Børnerådet. Og gang på gang har Lisbeth Zornig

Andersen nævnt, hvor stor betydning det havde, at hun på døgninstitutionen Hylleholt Husgerningsskole mødte socialpædagogen Karen Gjesing.

Nu har Socialpædagogen sat de to kvinder stævne, så de kan fortælle deres fælles historie.

En fantastisk humor

Det er 29 år siden, at Karen og Lisbeth traf hinanden på Hylleholt Husgerningsskole, hvor den dengang 34-årige Karen Gjesing var ansat som pædagog.

– Jeg havde været væk på årskursus, og da jeg kom tilbage, sad der sådan en lille, fremmed unge ved mit bord. Det første, jeg lagde mærke til ved dig, var, at du havde sådan en fantastisk humor. Jeg husker ikke, hvad vi grinede af, men jeg husker, at vi grinede. Du var sådan en glad og smilende, vittig og meget begavet unge. Og det fik mig til at tænke: 'Hun skøjter sgu hen over problemerne. Så sjovt kan hun ikke have det hele tiden, der må være noget skintilpasning her', fortæller Karen.

Lisbeth havde da også fået en ualmindelig hård start på livet i et voldeligt misbrugsmiljø på Lolland. Erindringen om at sidde under bordet mellem de tomme flasker og være rædselsslagen, mens stedfar truer med at slå mor ihjel med en økse, er blot et af mange barndoms minder. Lisbeths tre ældre brødre blev fjernet en efter en, efterhånden som de bankede en lærer eller på anden vis var 'adfærdsvanskelige'. Lisbeth ved



også, at hun som lille selv var sporadisk anbragt på spædbørnehjem, børnehjem og kortvarigt i familiepleje, men hun kender ikke de nærmere detaljer. Fra otteårsalderen boede hun hjemme, indtil en geografilærer en dag stak en seddel i hånden på hende. Det var nummeret på Socialforvaltningen og Lisbeth ringede selv og bad om at komme væk. I første omgang til et andet børnehjem i Nakskov, hvor der gang på gang var konflikter og hun hverken følte sig mødt eller set.

– Det var lidt som at bo på en arbejdsplads, hvor personalet havde kaffepauser fra én, fortæller hun.

Lisbeth havde en jernvilje, og i bussen på vej til Hylleholt, besluttede hun sig for, at nu ville hun opføre sig ordentligt.

Karen griner:

– Ja, det er typisk dig. 13 år og så tænker du: Nu skal jeg vise dem, at jeg kan opføre mig ordentligt.

Filede negle

På overfladen var Lisbeth tilpasset og imødekommende, men skodderne var lukket helt til. Ingen skulle få at vide, hvad hun tænkte og følte, og hun var fuld af mistillid.

– Jeg havde ikke købt konceptet 'voksne'. De var ikke nogle, jeg kunne bruge til noget, for i mange år var jeg omgivet af voksne, der enten var farlige eller ligegyldige, fortæller hun.

Da personalet på Hylleholt besluttede, at Lisbeth skulle have timer hos en psykolog, besluttede Lisbeth, at det skulle hun ikke.

– Jeg sad bare og filede negle, og sagde ingenting. Vi kørte nogle timer, hvor vi havde 'The Silent Game' om hvem, der kunne være stille længst... Og jeg vandt.

Karen smiler:

– Når du havde besluttet noget, tror jeg, at vi pædagoger kunne hoppe på tungen: Du gav dig ikke.

Lisbeth gav sig heller ikke, den dag hun bestemte, at hun ikke mere ville til tysk.

– Det vil jeg bare ikke, lød forklaringen fra den ellers skoleglade pige.

– Ja, det var det eneste du sagde: 'Det vil jeg bare ikke'. Og i sådan en situation kan man måske godt se, at det kan være lidt svært at forstå det unge menneske.

Æren krænket

Heldigvis havde tysklæreren en ide om, hvad der var gået galt. Den dag Lisbeth rejste sig for uden et ord at forlade undervisningen, var han kommet til at sige, at hvis hun ikke kunne finde ud af det udvidede kursus, kunne hun i stedet komme på grundkursus.

– Og det ramte mig som en kølle i hovedet. Jeg havde bygget hele min identitet op omkring, at jeg var dygtig i skolen, og så sagde han, at jeg ikke kunne finde ud af det.

Tysklæreren kom til møde på Hylleholt, hvor han gav Lisbeth en uforbeholden undskyldning, og det blev besluttet, at Lisbeth skulle fortsætte

BAGAGE Lisbeth Zornig Andersen (th) er vokset op på Lolland sammen med tre ældre brødre. 'Min mor og stedfar tog sig ikke af os. Vi strejfede rundt på egnen som en flok, ja, nærmest dyr. Da jeg for alvor kom ind i systemet og blev anbragt som 12-årig, havde jeg vorter overalt og astmatisk bronkitis. Jeg vejede ingenting og mine øjenvipper var helt slidt af, fordi jeg konstant havde haft øjenbetændelse'.



Når du havde besluttet noget, tror jeg, at vi pædagoger kunne hoppe på tungen: Du gav dig ikke

Karen Gjesing om Lisbeth Zornig Andersen

Jeg skulle åbnes via fagligheden, sjovt nok, for hvis jeg skal åbne mig over for et andet menneske, skal det helst være klogere end mig selv. Der skal være noget at leve op til. Sådan har jeg det med mænd, og sådan havde jeg det med Karen

Lisbeth Zornig Andersen

på det udvidede kursus med ekstra støtte til lektierne. Og her kom Karen ind i billedet, fordi hun med en studentereksamen i ryggen var den pædagog, der havde bedst styr på de tyske verber.

– Ja, jeg troede jo, at du kunne tysk, siger Lisbeth med et bredt grin, for i virkeligheden klarede Karen sig kun ved hele tiden at læse lidt foran.

Tilliden bygges op

To aftener om ugen sad Lisbeth og Karen bøjet over bøgerne: Durch, für, gegen, ohne, wider, um. Aus, bei, mit, nach, seit, von, zu. Det handlede om dativ og akkusativ, men det kom også til at handle om noget helt andet.

– I begyndelsen var det trygt for mig at være sammen med Karen, fordi der ikke var fokus på mig selv, og langsomt fandt jeg ud af, at her var en voksen, der rent faktisk gav mig noget. Det var en helt vild oplevelse for mig.

Oprindeligt havde Lisbeth fået en anden kontaktpædagog, der aldrig nåede helt ind til hende.

– Britt var jeg utrolig glad for, hun var virkelig et dejligt menneske, så det handlede ikke om, at hun ikke kunne noget. Det handlede om, at jeg skulle åbnes på en helt anden måde end ved at være personlig. Jeg skulle åbnes via fagligheden, sjovt nok, for hvis jeg skal åbne mig over for et andet menneske, skal det helst være klogere end mig selv. Der skal være noget at leve op til. Sådan har jeg det med mænd, og sådan havde jeg det med Karen.

Da der først var kontakt mellem Karen og Lisbeth, blev Karen også kontaktpædagog af navn.

– Og da vi havde fattet, at det med psykologen og dig ikke førte videre, besluttede vi, at jeg skulle have faste samtaler med dig, for at forstå lidt mere af, hvad du tænkte og følte, husker Karen.

På Hylleholt var dagene strukturerede og skemalagte. Karen og Lisbeth læste tysk på helt bestemte tidspunkter, og havde personlige samtaler på ganske andre.

– Du gjorde mest det, at du lyttede. Og i begyndelsen sagde jeg vist ikke særlig meget, fortæller Lisbeth.

– Nej, det kan der være noget om...

– Men det fik du mig til.

Et vendepunkt

Hvad der helt præcist foregik i rummet mellem Karen og Lisbeth, har ingen af dem lyst til at lægge offentligt frem, men de vil gerne fortælle om en enkelt episode, der fandt sted flere år efter de første grammatikøvelser.

– Det var dengang, jeg fik dig med til at optage en helt uskyldig videofilm, fortæller Karen.

– Ja, jeg sang vist en sang...

– Og næste gang gav jeg så feedback på, hvad jeg så på filmen. Jeg sagde: 'Du går som en, der har båret alt for tunge byrder'.

– Ja, og så krakelerede overfladen...

– Jeg husker det så tydeligt. Det blev et gennembrud. Herfra startede vores samtaler, siger Karen, der fagligt altid har lagt vægt på at eksperimentere.

– Hvis det ikke går med den ene vej, så prøver vi en anden vej.

Efter at Karen og Lisbeth havde ført strukturerede, personlige samtaler i et års tid, var Lisbeth klar til en psykolog.

– Og denne gang kørte jeg selv en time i tog. Hver vej. I tre år. Så det viser noget om, hvad det betød, om jeg blev motiveret eller ej, siger Lisbeth.

Også rent fagligt gav Karen Lisbeth et kæmpe skub fremad. Blandt andet ved at tage hende med på weekender i sit hjem, hvor der var bøger fra gulv til loft og Mozart og jazzmusik på grammofonen.

– I tysk gik jeg i ottende klasse fra en standpunktskarakter på seks til en årskarakter på elleve. Og det var Karens skyld, siger Lisbeth.

– Ja, det sagde du i mange år, men nu ser du forhåbentlig anderledes på det.

Lisbeth Zornig Andersen

Født 1968. Uddannet cand. polit. (økonom) fra Københavns Universitet. Har blandt andet arbejdet som programmør og systemudvikler i Codan og Danske Bank, været projektchef på skatteområdet i KMD og administrerende direktør i Specialisterne, et it-firma, der udnytter de særlige kompetencer hos mennesker med autisme. Arbejder i dag som formand for Børnerådet. Har fem børn.

Læs mere på:
www.boerneraadet.dk



ANERKENDELSE 'Børn er ilde stedt, hvis der ikke er nogen, der kan være stolte af dem. Som voksen gælder det om at have sin egen kerne, der gør det ligegyldigt, om andre synes, man er god eller ej – men som barn har man brug for at måle sig og få feedback. Mine egne børn måler sig meget i mig og deres far – og jeg brugte helt klart dig, Karen', siger børnerådsformand Lisbeth Zornig Andersen (th) til socialpædagog Karen Gjesing.



– Nej, nej, for uanset hvor kvik man er, så kan man ikke tysk, hvis man ikke kan bøjningerne. Der er nogle færdigheder, der skal være på plads, og det var de færdigheder, vi arbejdede med. Og al mønsterbryderforskning viser også, at det afgørende ikke er, om man er godt eller dårligt begavet. Det virkelig afgørende er, om der er nogen, der ansporer én til at tage en uddannelse – og det gjorde du.

Livslangt venskab

Da Lisbeth som 17-årig flyttede fra Hylleholt og på kollegium, fortsatte Karen med at være hendes personlige rådgiver, indtil hun blev myndig. Herefter har de holdt tæt kontakt, og Karen var da også den allerførste, der fik at vide, at social-

ministeren havde tilbudt Lisbeth posten som børnerådsformand.

– Jeg ringede allerede fra toget.

– Ja, og da blev jeg helt sikkert også stolt af dig.

Når Lisbeth Zornig Andersen gør regnebrættet op, er hun ikke i tvivl om, hvad Karen har betydet for hende:

– Karen gjorde forskellen på, om jeg fik en uddannelse eller ej. Ganske enkelt. Og så har hun været mit fyrtårn i forhold til det at være et voksent og reflekterende menneske.

Karen er heller ikke i tvivl om, hvad Lisbeth har givet hende:

– Ja, først og fremmest har jeg jo fået et livslangt venskab. Og så har jeg fået oplevelsen af, at der er noget, der er lykkedes. ■

FREMTIDENS DØGNINSTITUTION

Bør socialpædagoger tage arbejdet med hjem?

For Lisbeth Zornig Andersen var det altafgørende, at Karen Gjesing gav noget ekstra. Noget mere end hun kunne forvente. Men hvor meget bør en socialpædagog give af sig selv?

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Foto: Nils Lund Pedersen

Som socialpædagog på Hylleholt fik Karen Gjesing løn for de 40 timer, hun var på institutionen. Men hun brugte også fritid sammen med Lisbeth Zornig Andersen, der både kom med hjem til jul, i weekender og på ferie.

– Det var fuldstændig frivilligt. Der var ingen forventning om, at jeg skulle gøre det – det havde jeg bare lyst til. Og min familie syntes, at det var helt fint, fortæller Karen Gjesing, der er mor til to.

Lisbeth knyttede sig særligt til Karen, men hun fik også fornemmelsen af, at andre voksne på Hylleholt gav hende meget af hjertet.

– For eksempel kan jeg huske, at forstanderen Rigmor strikkede en trøje til mig, og den har jeg faktisk haft indtil den for nylig var slidt helt op på ærmerne. Siden har jeg tænkt på, at det egentlig var vildt, at den travle forstander sad dér og strikkede til mig.

– Ja, og hun gjorde det vel bare, fordi hun havde lyst. Hun sad derhjemme med benene oppe og strikkede.

– I virkeligheden var det en lille gestus, men det var stort for mig. Jeg følte, at jeg var noget særligt. At jeg fik særbehandling, men bagefter har jeg fundet ud af, at det jo var sådan, alle eleverne på Hylleholt følte. Og det er måske en af hemmelighederne: At få den enkelte til at føle sig som noget særligt.

– Ja, nikker Karen:

– Set. Hørt. Anerkendt.

Et kald

Men hvad kræver det af socialpædagogerne? Hvor meget skal de være villige til at give af sig selv? Og kan det være afgørende at gøre noget frivilligt – uden at få løn?

Jeg følte, at jeg var noget særligt. At jeg fik særbehandling, men bagefter har jeg fundet ud af, at det jo var sådan alle eleverne på Hylleholt følte. Og det er måske en af hemmelighederne: At få den enkelte til at føle sig som noget særligt

Lisbeth Zornig Andersen



Nogle problemer kan kun løses, når man både har professionalisme, erfaring og personligt engagement

Karen Gjesing

Lisbeth Zornig Andersen er ikke sikker på, at det betød noget, at Karen også ydede en ulønnet indsats.

– Men det betød rigtig meget for mig, at jeg mærkede, at Karen gjorde noget, hun ikke var nødt til at gøre. Den intensitet, der var omkring vores lektielæsning, var mere end hvad jeg kunne forvente. På det første børnehjem, jeg var på, havde jeg derimod fornemmelsen af, at de voksne kun var der, fordi det var deres arbejde – og det er ikke en god måde at vokse op på for et barn.

Karen Gjesing mener ikke, at man kan forlange eller forvente, at socialpædagoger skal yde en ekstra frivillig indsats:

– Men jeg kan godt ønske, at socialpædagoger tænker over, hvor meget man får igen, når man ikke er så karrig med sig selv.

Lisbeth kommenterer:

– Og hvis jeg var leder, ville jeg sørge for, at dem, jeg ansatte, følte det som et kald. For så gør man sådan noget som at tage et barn med hjem, hvis det er det, der skal til. Og hvis jeg var ung og skulle vælge uddannelse, ville jeg kun blive pædagog, hvis jeg brændte for det. For det er kun, hvis man rigtig brænder, at man kan tilføre børn noget.

100 procent professionalisme

Til gengæld mener Lisbeth, at man ikke nødvendigvis skal arbejde med en tung gruppe i hele sit arbejdsliv.

– Der er jo for eksempel også perioder, hvor man selv har små børn. Ligesom i alle andre job

må man finde ud af, hvor krævende et job man kan klare i bestemte perioder – men man skal i hvert fald ikke blive pædagog, fordi man tænker, at så kan man ikke tage arbejdet med hjem. For det kan man godt!

Når Karen Gjesing skal vurdere, hvorfor det netop gik så godt med Lisbeth, er hun sikker på, at hendes personlige engagement spillede en meget stor rolle.

– Og samtidig var der tale om 100 procent professionalisme. Forstået på den måde, at jeg har vidst, hvad jeg gjorde – også når jeg med vilje totalt overskred det, man kan kalde den professionelle distance. Og fordi jeg trak på mine erfaringer og viden fra min socialpædagogiske uddannelse og efteruddannelser. For nogle problemer kan kun løses, når man både har professionalisme, erfaring og personligt engagement. ■



Diskuter dilemmaet på facebook

Bør socialpædagoger tage arbejdet med hjem?

Synes du, det er rigtigt eller forkert, at en medarbejder på en døgninstitution tager et barn med hjem i fritiden?

Deltag i debatten på facebook / se hvordan på www.sl.dk/facebook